

Forhandlinger om og underskrivelse af ØPA-aftale med Kenya

KOM dok forelægger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der forventes tidligst ultimo 2022 på et møde i Rådet truffet afgørelse om undertegnelse af den økonomiske partnerskabsaftale (ØPA) mellem på den ene side Kenya og på den anden side Den Europæiske Union og dens medlemslande. Rådet forventes også at træffe beslutning om foreløbig anvendelse af aftalen, (forudsat parternes fornødne tilslutning) indtil procedurerne for dens ikrafttræden er tilendebragt. Det er endvidere forventningen, at EU-medlemslande underskriver aftalen i Bruxelles ved passende lejlighed.

2. Baggrund

Kommissionen forventes tidligst ultimo 2022 at fremsende forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse og foreløbig anvendelse af den økonomiske samarbejdsaftale (ØPA) mellem på den ene side Kenya og på den anden side den Europæiske Union og dens medlemslande. Forslaget fremsættes med hjemmel i TEUF særlig artikel 207, stk. 3 og 4, og artikel 209, stk. 2 sammenholdt med artikel 218, stk. 5. Ift. godkendelse af forslaget træffer Rådet afgørelse med kvalificeret flertal. Aftalen er en del af rammen for de økonomiske partnerskabsaftaler mellem regionale sammenslutninger af udviklingslande i Afrika, Caribien og Stillehavet (ACP-landene) og EU, som Rådet bemyndigede Kommissionen til at indlede forhandlinger om den 12. juni 2002. Dansk holdning til ØPA-aftalerne har desuden basis i folketingsvedtagelserne V 41 og V62 fra henholdsvis den 25. januar 2007 og den 21. maj 2008.

De økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA) blev etableret som kombinerede handels- og udviklingspolitiske aftaler i forbindelse med Cotonou-aftalen mellem EU, EU's medlemsstater og ACP-landene (Afrika, Caribien og Stillehavet). ACP-landene har nu indgået en sammenslutning kaldet Organisationen af stater i Afrika, Caribien og Stillehavet (OACSS). ØPA'erne indeholder aftaler om gradvis handelsliberalisering kombineret med udviklingsmidler med henblik på at ruste partnerlandene til bedre at kunne indgå i den globale økonomi. De regionale ØPA'er i Afrika bidrager til regional integration og understøtter udviklingen mod en velfungerende kontinental frihandelsaftale for det afrikanske kontinent (AfCFTA) foruden at være trædesten for en handelsaftale mellem EU og Afrika på længere sigt.

Forhandlingerne med Kenya om indeværende aftale blev påbegyndt i februar 2022. Danmark skal som medlem af EU tiltræde aftalen. Aftalen bygger på en tidligere godkendt og indgået økonomisk samarbejdsaftale med partnerlandene i Det Østafrikanske Fællesskab (ØAF) bestående af Burundi, Kenya, Rwanda, Tanzania og Uganda, hvor forhandlingerne blev afsluttet den 16. oktober 2014 i Bruxelles. Den regionale aftale er dog ikke blevet taget i anvendelse, da kun Rwanda og Kenya har underskrevet. ØAF-landene mødtes i februar 2021, hvor de blev enige om, at landene bilateralt kunne gå videre med at implementere aftalen med EU. Det er derfor foreslået, at en ny aftale forhandles, med visse opdateringer, således at Kenya kan få mulighed for at indgå en aftale med EU.

3. Formål og indhold

Med Rådets vedtagelse af det forventede forslag gives der bemyndigelse til at undertegne ØPA-aftalen med Kenya. Der ventes samtidig åbnet op for foreløbig anvendelse af aftalen, når den er underskrevet af parterne, og indtil den kan træde i kraft efter afsluttet ratifikation fra parternes side. Aftalen vil være åben for tiltrædelse af andre ACP-lande.

Aftalen vil forventeligt indeholde opdaterede afsnit om oprindelsesregler. Ligeledes har EU-landene presset på for, at aftalen kommer til at indeholde et kapitel om handel og bæredygtig udvikling, et såkaldt TSD-kapitel.

Der er tale om en udviklingsorienteret handelsaftale, der giver de afrikanske lande en række beskyttelsesforanstaltninger. Med anvendelsen af aftalen gives der told- og kvotefri markedsadgang til EU for kenyanske varer. For EU eksportens vedkommende skal de afrikanske lande aftrappe deres told over en periode. En række følsomme varer vil desuden kunne være undtaget fra toldnedsættelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres om underskrivelsen. Europa-Parlamentet vil dog i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 skulle godkende den samlede aftale.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

ØPA-aftalen med Kenya vil ikke have nogen virkning i forhold til toldindtægterne på EU-budgettet, idet Kenya er omfattet af forordningen om markedsadgang, der ligeledes giver fri adgang til EU.

ØPA-aftalen forventes fremadrettet at få positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af øget samhandel med deraf afledte effekter i form af øget eksport, højere vækst, et højere beskatningsgrundlag og lavere forbrugerpriser. ØPA-aftalen forventes ikke at have negative konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der må forventes at være generel tilslutning fra EU-medlemslandenes side til undertegnelse af aftalen på vegne af Den Europæiske Union. Det er også forventningen, at aftalen underskrives af de respektive EU-ministre på deres lands vegne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er indstillet på at give tilslutning til forslaget om undertegnelse af aftalen på vegne af Den Europæiske Union og at aftalen finder foreløbig anvendelse indtil den formelt træder i kraft. Regeringen støtter, at aftalen nu inkluderer et TSD-kapitel. Regeringen vurderer, at aftalen fortsat

ligger inden for det forhandlingsoplæg, som blev taget i FEU d. 7. maj 2008 vedrørende forhandlinger om økonomiske partnerskabsaftale med ACP-landene.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg, men selve ØPA-forhandlingerne har været forelagt med henblik på forhandlingsoplæg på mødet i Folketingets Europaudvalg den 7. februar 2008. Senest er beslutningen om underskrivelse af ØPA-aftalen med ACP-lande i det østlige Afrika forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 20. juni 2016.